

18 მისი სტალინიანი სახელმწიფო სათათბიროს საისტორიო სხდომას დაესწრო, როდესაც პრემიერ-მინისტრმა ი. ლ. გორბუჩინმა სათათბიროს თავისი დეკლარაცია გააკეთა.

სათათბიროს დეკლარაციის მთავრობისადმი უნდობლობის გამოცხადებით უპასუხა.

რწმენით წესრიგის მომხრე სტალინიზმმა, მინისტრობის დროს მიიღო მთელი წყება საშუალებათა, რომელთაც მიზნად ქვეყნის დამშვიდობებას და მის დროს გადღეობდა სახელმწიფო დარაჯთა რიცხვი, გადღეობდა იქნა აგრეთვე მის შესაბამისად გადაღებული თანხა. ზომები იყო მიღებული აგრეთვე აგრეთვე მოძრაობის წინააღმდეგ.

9 ივლისს პირველი სათათბირო დაითხოვეს.

სტალინიანი მაშინ უმაღლესის ბრძანებით პრემიერ-მინისტრად დანიშნა, არც შინაგან საქმეთა მინისტრობისთვის დაუნიშნებია თავი და არც რუსეთის დამამშვიდებელ პოლიტიკას ეწეოდა.

მის დროს გამოიკა საწყობებსა, კანტორასა და საავტოო დაწესებულებებში მასმასხურეთა შესახებ კანონი, რომელიც მათ ნორმალურ დასვენებას ეხებოდა. უმაღლესად დატკიცებული აგრეთვე მინისტრთა საბჭოს გადაწყვეტილება, რომ ვეგლო, ვინც სიტყვით, ან წერით ზეაროტანსაზრახულებას წააქეზებს, სისხლის სამართალში იქნება მიტეული.

ჯარში სარეგულირებო აზრთა გავრცელებისთვის პასუხის გების კანონიც მის დროს გამოიკა.

ამ დღეებში განხორციელდა მეორე სათათბირო შეხვედრა და არც ერთი არ დაუმტკიცებია.

მისგანვე დაარსდა და 1907 წლის აპრილს გაუქმდა სახელმწიფო სასამართლოები.

1907 წლის თებერვალს მეორე სათათბირო მოიწვიეს და მ. პარტს სტალინიზმი თავისი დეკლარაცია წაუკითხა. უსათათბიროდ, მისი დამთხოვნის შემდეგ, 9 ნოემბერს, გამოცემულ იქნა კანონი, რომელსაც დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა ჰქონდა. ის გლეხებისგან ნადგურების შესყიდვის საქმის მოწესრიგებას ეხებოდა.

წელს, თებერვალში, პრემიერ-მინისტრისა და უმაღლეს პალატათა შორის უთანხმოება ჩამოვარდა, რომელიც დასავლეთ გუბერნიებში ერობის შემოღების საქმით გამოიწვია.

უთანხმოება კინადამ სამინისტროს კრიზისით გადავიდა.

ახალი აზრები

ბრუნდები

მთრინავი ვ. ს. კეხურის მიმედ დაშვება. 6 სექტემბერს მთრინავი ვ. ს. კეხურის ბლოგისათვის აპარატით ნავთილის იქით გავიდა საცდელად გასაფრენად ნაშუადღევს 5 საათზე იგი კობტად აფრინდა 100 მეტრის სიმაღლეზე და პარში 5 წამის ყოფნის შემდეგ ქვემო დაეშვა. პარში მოზარუნების დროს აპარატის მარჯვენა გვერდი უცებ შეიზინა, მაგრამ მთრინავმა შესძლო მისი შესწორება. ერთის წამის შემდეგ პარში უტრიალების დროს კიდევ შეიზინა აპარატის მარცხენა გვერდი ისე ძლიერად, რომ მთრინავმა ვერა გააწყვიტა. აპარატი და მინიავი კეხურისა სპონილის სისწრაფი და უგზო უკვლოდ ძირს წამოვიდნენ და ისეთი სიძლიერითა დაეცნენ მიწაზე, რომ აპარატი სულ ერთიანად დაიშავა. ხოლო კეხურისა სპონილად დაშვდა ცხვირსა, ტურნებსა, ნიკასა და მარჯვენა ბეჭში. ჩემეტვრა აგრეთვე 5 კბილი მექანიკმა და ნაცნობებმა გულწასული მთრინავი ძლიერ ამოიყვანეს დამსხვრეულ აპარატის ქვეშოდან. ექიმების შემოწმებით მთრინავი ვ. ს. ძალიან საშიშად არის დაშვებული.

◆ პენსია. ტუ. პირველ საავტოო გინიზისი ღირებულებად ნამუშავე ი. ე. გამურელიძეს წელიწადში 1900 მან. პენსია დაენიშნა.

◆ საჩივარი. საგარეჯოს და ქიზიყის გლეხების წარმომადგენლებმა გუშინ გუბერნატორს არხით მიმართეს. ისინი ჩივიან, გზაში დაყენებული ყარაულები ქრთამებს იღებენ და ზომები მიიღეთ მათს ასაღამად.

◆ არჩილ ჯორჯაძის თხ. მე-3 წ. „ნაზარევი“ გასასყიდად უკვე გამოიღო. წიგნი 216—VIII გვერდი და ღირს 65 კაპ., ხელის მომწერთათვის კი—40 კაპ.

დაიწყო ბეჭდვა ამავე ავტორის მეოთხე წიგნისა, რომელიც ხელის მომწერთათვის 35 კაპ. ეღირება. ეს წიგნიც მალე გამოვა.

◆ ტუ. ქალაქის სახელმწიფო სასამართლო მოქმედებს დაიწყებს 15 ოქტომბერს. ამ დღეს სახელმწიფო სასამართლოში უნდა გამოცხადდნენ ყველა ის პირნი; 1) რომელთა წილოვანება გარეგანის შემდგომით უნდა გამოიკვეთს, 2) რომელიც 3) სახელმწიფო სასამართლოში უკენ-ქორ უნდა პილიონ, 3) რომელიც ჯარში გაწვევის ვადა წრევანდამდე ჰქონდათ ვაგრძელებული და 4)

ისინი, რომელნიც შეტანილი არიან წელს ჯარში გასაწვევ სიაში.

◆ სახალხო წარმომადგენლის მმართველი წიგნი. როგორც ვიცით, წერს სახალხო წარმომადგენლის გასამართალ სახალხო სახლში თვეში ოთხი დღე ჰქონდათ აღებული. წრის გამგებამ ამ დღეების გარდა ქალაქის გამგებისაგან წელიწადში 25 დღე იღო 125 თუხნად. ახალად აღებული, დღეებში წრე გამართავს ფას აწეულს წარმომადგენლებს და შემოსავლის მცირე ნაწილი (10-15%) თვითონ აიღებს, დანარჩენს სტენის მოყვარეებს გაუწავლიტებს. ვისაც სტენის მოყვარედ ჩაწერა სურს, თავის სურვალთა წრეს ჩქარა უნდა განუხადოს.

◆ ბ. ა. სტალინიანის სულის მოსახსენებლად გუშინ საქართველოს ექსარხოსა სახელმწიფო ტაძარში პანაშვილი გადიანდა. პანაშვილს, სხვათა შორის, კავკასიის ნამე-სტრიაციც დაესწრა.

◆ ქალაქის საბჭოს სარევიზო კომისია 7 სექტემბრიდან ქალაქის გამგებობის 1909 წლის საფინანსო ანგარიშის შემოწმებას შეუდგა. შემდეგი კრება კომისიის 13 სექტემბერს ექმება.

◆ საუნივერსიტეტო კომიტეტის კრება 8 სექტემბერს მოხდა. სახელმწიფო სათათბიროს წევრი ბანი შინგარიოვიც დაესწრა. დამსწრეებმა გე. მოსინინეს თავ. გ. მ. თუმანიშვილსაგან ყველა ის ცნობები, რომელიც კავკასიის უნივერსიტეტს შეეხება, და შემდეგ ბ-ის შინგარიოვს სთხოვეს, უმაღლეს მხარონმდებლად დაწესებულებებში მხარი დაუჭიროს კავკასიის უნივერსიტეტის საქმის. ბანმა შინგარიოვმა დიდის სიამოვნებით იკისრა ეს დავალება.

◆ საარჩევნო სამზადისი. 8 სექტემბერს ი. ს. ჯაბადარის თავჯდომარეობით კრება ჰქონდა ამომარეველთა „ახალ ჯგუფს“ პირველად ილაპარაკეს თვით თავჯდომარემ და მ. ა. ჯაბაძემ, რომლებმაც ის აზრი გაატარეს, რომ „ნაციონალისტებთან“ არავითარ კავშირის დაქვეა არ არის საჭირო, და რადგან ღირსეული კანდიდატები ყველა რეაგენებს ჰყავს, დასასრულ არჩეულ იქნა ცენტრალური ბიურო, რომელშიც შევიდნენ: ს. აბოვიანი, ნ. ვ. აბრამიანი, მ. ნ. ანდრევი, ს. გ. არღუთინი, ა. გ. ბებურიშვილი, ი. გ. ბასტიანი, მ. 3. ბელაივი, ნ. ვ. ბელიუშვილი, ა. ბ. ბაბალოვი, ა. ბაქრაძე, ა. ა. ბახტაშვილი, ბ. ნი ვართახარიანი, ჰასან ზადე, პ. პ. გელეიშვილი, ი. ს.

ჯაბადარი, კ. ი. ჯაფარიძე, მ. რ. ელჩიანი, ნ. კ. კესენი, ი. ა. კორაძე, გ. გ. კახვიცი, ბ. ნ. ლავროვი, ვ. ა. ლიპკოვი, ი. ი. მიწვევი, ზ. მიშული, ლ. ა. მიშული, ს. ა. მიწვევი, ი. ფ. ჰალმოვი, ი. მ. ფადავი, ი. რამიშვილი, ა. ტ. სნარსკი, გ. ი. თომე, ტ. გ. ტერ-გვეონდიანი, ი. ზ. ტერსტეფანოვი, ა. ს. ტერ-პარკოვი, ნ. ხარაზიანი, ი. კელიძე, ა. ი. ჩხენკელი და მ. ე. ჩამკიანი.

◆ ტრამეის მოგზაურობა მოსკოვის ქუჩიდან წყნეთის ქუჩის ბოლომდე 3 კაპ. ღირს, მოსკოვის ქუჩიდანვე ოლღას ქუჩის ბოლომდე კი, რომლის სავაჭრე წყნეთის ქუჩაზე ნაკლებია—კაპიტი. ასეთი წესი ძლიერ ახირებულია, რადგანაც მცხოვრებლებს ნაკლებ მანძილზე მეტს ახდენიან. ამიტომ, როგორც გვიგონო, ოლღას ქუჩის მცხოვრებნი ქალაქის გამგებობის წინაშე უმაღლესობის აღძრას აპირებენ, რათა ოლღას ქუჩაზედაც 3 კაპ. დააწერონ.

◆ ტრამეის დირექტორმა განკარგულმა მოახდინა, თუ ტრამეის ვაგონების შენობა და უკანა ბაქანზე ადგილი არ იყოს მგზავრებს წინა ბაქანზედაც შეუძლიათ დგომა, მხოლოდ მათი რიცხვი ოთხს არ უნდა აღემატებოდეს.

◆ საქართველოს საისტორიო და საეტიკო-საზოგადოებრივ შემოსწრეს: მღვდელმა სეით გამრეკელმა—„შემოკლებული საღმრთო ისტორია ეკლესიისა, ძველისა და ახალის აღთქმისა“, „საზრდელი ყმებრივთა გონებათათვის“ ანუ ახალი როსისული ანანია—ერთ წიგნად, თარგმნილი რუსულიდან და გადაწერილი 1824 წ. და „პირველი სასწავლო ყრმათა“, რომელიც შედგენილი და დაბეჭდილი ყოფილა მოსკოვს, ბაქარ მეფის ბრძანებით, 1759 წელს და აქვეა გადმოწერილი 1820 წ. დიმიტრი ოქროსოვილს. მღვდელმა ალექსანდრე ფხლამე—სპილენძის თერაპეუტი და ვერცხლის ხუთი ფული. ისინი დავითის ძე ნაკაშიძემ—ცხრა ვერცხლის ფული გამაჰმადიანებულ რაჰში ნაოვინი. სემონ ფხლამე—ერთი შავი ფული, სოფ. სორის მასწავლებელმა მინდელმა ვერცხლის ორი ფული, რაჰში ნაოვინი.

სახალხო გაზეთი

დანიშნული ხუთშაბათისთვის (8 ნოემბერი) ბ-ნ შინგარიოვის ლექსების გამო გადავიდა დღეს—შაბათისთვის, საღამოს 8 საათზე კავკასიის საიმპერატორის სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საღამომი.

◆ „ახეთის მგენავთა“ საზოგადოების მოავარმა გამგებამ გადასწყვიტა, მოიწვიოს სპეციალური სტი მედონე-ინსტრუქტორი, რომელიც წევრებს ღვინის დაყენებას ადგილობრივ შესწავლის. გარდა ამისა გადასწყვიტა, ღვინო ადგილობრივ მიღებულ წესის გარდა ევროპულიად დაყენოს.

◆ ქ. შ. წ. კ. საზოგადოების უკანასკნელმა კრებამ მოისმინა ა. ყიფშიძის მოხსენება საგურამოს ილიასული მამულის შესახებ. მამულს იჯარით თხოვლობენ: 1) მალალაშვილი და ნაკაშიძე, რომელნიც აძლიერებენ წელიწადში 2500 მანეთს და პირობას სდებენ ვაშლის 10 დესტინა ვენახი და 4 დესტინა ხეხილის ბაღი. 2) ასათიანი და წიკლაური, რომელნიც იძლიერებენ წელიწადში 2800 მანეთს და კისრულობენ ყოველ წელს ათიო დღით ვენახი გააშენონ. კრებამ დაადგინა გამოაცხადონ გაზეთში მამულის იჯარა გაცემა. განცხადება იჯარის აღების თაობაზე პირველ ოქტომბრამდე მიიღება. ლ. ბოცვაძის მოხსენებას მასწავლებლების ჯამაგირების მომატების თაობაზე გადაიღო მომავალი წლის ხარჯთა აღრიცხვის შედგენამდე. საგურამოს სკოლის მასწავლებელს თხოვნის მიხედვით მოწაფეთა დასარგებლად წიგნები და სასწავლო ნივთები გეგმავს. სიღნაღში განყოფილების გახსნის საქმეზე გადაიღო, ვიდრე საზოგადო კრება მოთხოვნებს წევრებზე ჩაიკისავს.

სახალხო გაზეთი

ამ ცირკულიარის გამოცემის შემდეგ, სამინისტრომ დანიშნული სახელმწიფო რიცხვი დაიბრუნა, სადაც სკოლა დაიწყო მისი ახალი პირობები გამოქვეყნების.

ექვს წლის ნახევრის მავიჯრად უდიდესი ვადა ეხლა 7. ამის გარდა ის სტუდენტები, რომელნიც 7 წელზე მეტს სწავლობენ უნივერსიტეტში და საგანთა ნახევარ რიცხვის ეგზამენები მანერ ჩაბარეს, ან სამიო სწავლო მოთავრობას პატივსაცემი მიზეზს წარუდგენენ, რომელმაც ისინი შეაფერხა სწავლის განგრძობის ნება ექლევთა.

◆ სურამში კვლავ განაგრძობს პროვინციული სასწავლებელი არსებობას, სწავლა დაიწყება 25 ნოემბერს, წელს განსწავლავს საბეჭდო-ლიხის აგრანომ მასწავლებლის მოწვევა. საქროა მასწავლებელი სოსტატო ინსტრუქტორი კურს და მავიჯრებული.

პლემ პაპთაჩაიძის ნახატი-ბიუს გამოფენის გახლ

გინახავთ მთავარიან ღამეში მწიფი დატვირთული ურემი და ზედ მოლიდინე მეურმე? გახსოვთ მისი გულის მწველი, კენესით აღმოშობილი ხმა, რომელიც რადაც საი-დღეული ტალღების რხევით გაჰყვებდა შორს-შორს და სვედის ყვავილებს აგვირისტებს ვარსკვლავთა ხომალზე?

გინახავთ, დიახ, გინახავთ! მაგრამ ისე გახსოვთ ყველა ეს, თითქმის სიზმარში გინახათ, ოდესღაც, სადაც გახსენდება მისი მკუმუნვარე ხმა, გახსენდება ნახად მოკიფე მითებზე მისი სვედიანი ბგერა, რომელიც მსოფლიო მწუხარების გამოძახილად გესმით და ჩაქვრა, ვით თვით მითები დასერილი განთიანის ნატყორცნი ისრებით.

გინახავთ ანანის უტოლინარი გლეხი, მოხუცი მეფანდურე, ზამთარში კერის პირას, ახალგაზღვრებს რომ აქეზებს შიარებითა თუ გმირული ლექსებით? გახსოვთ, ნაპერწკლების ტაცი-ტუტუზე მისი ფანდურის აყლოვებ? დიად, გახსოვთ, გახსოვთ! ყურთა სმენად და დაქუელებართ და გაფაციცებით თვალ-ყური გიღვევებით მის სახის ნაკვთა მტკაცუნებისთვის, რომელშიც ავკარად გამოსკვირდა ბუმბუ-

რახობა, ამაყი, ქედმოხურელ გმირისა, სტიქიონის გამოლაშქრებითი ყალბზე შედგომა, როდესაც გმირი რაიმე განსაცდელს ებრძვის, ხოლო უტკოვი, ვით ქეპ-ქუხილის ვადეგლოს გვრგვინით და შეების ცისარტყელის ფერებს პირმოცინარებით შეხედნით შემოწმებულ ბუნებისათვის, ისე მომდგრძლის ფანდურეც ქეპ-ქუხილის სიმღერას უეცროც ტკილ ჰანვად ჩაწყვილიებს და აშკარად გესმით სინაზე, უმწიფერს სიხარულის მეგულისა: აღბად მეტერს გაუმარჯვნიდა და დედლა-ხომობს მყარულით მოაქროლობენ.

მაგრამ სად არის ან მეურმე, ან მეფანდურე? ვინ იცნობს მათ? თქვენც გინებთ, რომ პირველიცა და მეორეც უტკობად ჩაქვრენ, მაგრამ ეს დანახება, უმაღლესი ცხოვრებისადმი საყვადური უმაღ შენდობის მიზნად გქცევთ: ეგრე უჯობდა, დაე, ბუნების შეიღნი ბუნებისავე აკვანში ერწოდნენ, ნუ შეეხება ამა ქვეყნის მაცდური ხელი.

გინახავთ თქვენ... მაგრამ რაღა ჩამოვთვლო! ჩვენს ტურფა სამშობლო არკადიას ჯერ კიდევ ბევრი რამ დარჩა შეუბღალავი, პირვანდელ სახით, დიად, ბევრი რამ მაგრამ ეს ბევრი რამ მუდამ ჩვენნი ცხო-

ვრების ყოველ-მხრივ სიდუხჭირისა და აუარებელ პარტეხილის ზევის შეუწირავს... თუ ეს არა, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ არც ერთს ქვეყანას არ გყოლებოდა იმდენი მეოსან-მხატვარ-მომღერალი, როგორც ჩვენს სამშობლო ქვეყანა და ფლორენციაც მთელი თავისი ხელოვნებით აქ აიგებდა პართენონის ტაძარს.

მაგრამ ჩვენი ცხოვრების სიდუხჭირისა, ასე თუ იქ, ხომ უნდა მიეკლდოს ბოლო, და ეს ისე არსად გამოჩენილა, როგორც ცხარას ხუთი წლიდან, აქედან იწყება ჩვენი ცხოვრების ახალი ხანა. ამას მხოლოდ თავის ბედის მომზივარნი და მოწუწუნენი ვერ აშნევენ. ჩვენ განვლიეთ ფაზა საინილენებისა, ეს იყო რევოლიუციის ქარცეცხლი. ახლა იწყება ახალდღეებისა და მუშაობის ხანა. ჩვენ გვხვდეთ მრავალ მერცხლებს, ახალგაზღვა არწივებს, რომელთაც მოუშვივებრივ კამარა შეუკრავთ და რიგი შეების თავად, რიგი კიდევ სვედის ყვავილის პოემას ესაწრაფიან.

◆ ალორძინების ხანაში სხვა მერცხლებთან ერთად ხელოვნების სამრეწველო კოტე ქეთარაძეც გამოხსულა, რომლის უტყუარ ნიქსა მშოწმობს მის ნახატების დღევანდელი გამოფენა. მის არსებობის შესახებ გარდა რამდენიმე მახლობელ მეგობრისა, არავინ

არაფერი უწყობდა. უძველია, ეს ნიჭიერი ახალგაზრდაც ჩვენი მეურმე-მეფანდურესათვის შეუნენნავად ჩაქვრებოდა, მაგრამ საქმელსათელი თავის გზას არ დაჰკარგავს, ნათქვამია, და არც კოტე დიკარა და მომავალშიც იმედოვნებს უნდა ვეჭონოთ, არც დიკარგება და სამშობლოს სასახლო ერთი ათად გა-ოიბმუშავებს ხელს.

არა გჯერათ? მაშ, ამა, მომეყეთ: აი ეს ჩვენი თეატრი ეს კიდევ ფართობარბი კლუბის სამკითხველო. მხედავთ, პარდაში კედლის შუაგულს რომ ამშვენიერს ერთი ეტიუდი. ჯერ გაათიანდ ფრთა არ გაუშლია. სისხამ დილაზე სოფელი ბიჭი წამოხატარა. დაუტვირთია სახელო მანქანის ქილებით საფხე ბურჯინით და ქალაქისაკენ მიემგობა, რომ ყველას მოასწროს, ეს რაღავე „ბარისკენ“ (სურათი № 1). დააქკრდით, რამდენ რამეს გეუბნებთ ეს ეტიუდი: რომენტი ჩვენებურ გლეხ-კაცი გაქირებულ ცხოვრებიდან ამოგლეჯილი მომენტი საუკეთესო ნიმუშად უნდა ჩაითვალოს. თქვენ მხედავთ ბიჭის სულის ყვეთებას—მარცხნივ მღვდელის, ყველას დაასწროს, მხედავთ, რომ დიდის სუსხს მოუკერნია, ყაბალახსა და რუსულ მახარაში გამოხვეულის, ხელები უბეში ჩაუმაღინა, სახრე ილიაში ამოუღია და ისე ცოცხლად მიაღდას

ფებს, თითქმის მართლაც მოძრავს მხედვთ თქვენ წინ. ხოლო მორჩილებას შეჩვეული სახელო დაღურსული ყურებით ამომრებულის ყუდი ეხლავ მორჩილად მიეხლებდა უწველებელს ტვირთს და ნათლად მხედავთ, რომ ის ამ გზაზე უცხო არ არის, მრავალჯერ უქმენია იგი და ეხლავ ბედის მორჩილი და პატრონის უდრეც ინველი გამგონი მანქანისებრ მიდის წინ. შორს, გაშლილ მიაღოზე კი სილუეტად გამოჩნის ქალაქი. აქ რეალობა იმდენად დაცული, ყოველი ხაზი ისეთის სინამდვილით არის გადმოცემული, რომ ახალგაზრდა მხატვარს რაგზას მეტი არა ეთქმის რა. ზოლად ვადმოტყორცნილი სხივი და ვერცხლებ ალაღაპეული გუბე, სოფლის სილუეტები, ჩანთქმული ნანგრევი კოშკის გვირგვინი უბრალო აქსესუარები კი არ არის, არამედ აუცილებელი, ურომლისოდაც რეალობა მეტის მეტად მშრალი გამოვიდოდა. ეს იგავე იქნებოდა, რომ ვანდველიანს ცოდვის მომენტი უბრალო კედლის მოქნივთ ვადმოცეა ჩვენ მცხოვან მგოლის ილანს და არ ახანანა მისი სულის ტრაგიკული განცდა, ჩამოვროკინა მთელი რიგი სურათებისა, რაიც პოემას ბუმბერაზობას ერთი ასად განაძლიერებს. ამ მხრივ ქეთარაძის „ბარისკენ“ მთელი მოთხრობაა, დასრულებული მოთხრობა და

კალმის ნაცვლად ფეარადებით მოგითხრობს, როგორც ვთქვით, ჩვენი გლეხკაცის ცხოვრების ერთ-ერთს პომენტს.

მაგრამ ჩვენი ნიჭიერი ახალგაზრდა მხატვრის კოლაშის მომავალ იმედინობაში უფრო მეორე სურათი გვარწმუნებს. მე მოგახსენებთ „თუშის ქალზე“ (№ 4) დააკვირდით, ბატონო! ამ სადა, მაგრამ დიად მნიშვნელოვან სურათს, დააკვირდით, რამდენ რამეს გეუბნებთ იქნებ მხატვრის უბნეზურათაქ ჩამოსმული ხაზები! მინახავს საუკეთესო მხატვართა ნაწარმოები, რომელთა ქვეშაც მოუწერიათ: „დევიკოა“, მაგრამ პატარა ხნის დაკვირვების უმაღ მასში ამომკითხავს კლეოპატრას ვნებითი ქარიშხალი და ნახატის ვითომდა ლუკრეციას უმანკობა ხელში ყალბ მანეთიანად შემრჩენია. არ მამობ, რომ აქ ეს მხატვრის პრალი ყოფილიყოს, არაი ყოველი ხანა თავის ბეჭეებს ასვამს ყოველს დარგს და დღევანდელ გარყვნილ ცივილიზაციის ბრკულებს ვერც ერთი უმანკო ვერ გადაურჩება, რომ მორღვეულ თვალის კილოებში ბაქის აზარფშით ნაზიარები ნება არ ამოკითხოთ, ამა, ახლა დააკვირდით თუშის ქალს! თქვენ წინ იღობა ქალწული ქვეყანა, რომლის კალთებშიაც დაწვეულია ეს უმწველო მანდოლოსანი. უყურებთ და მხარობთ, მხარობთ და უაღრეს მაღ-

* ი. ან. განათება გამაგება N 60.

საბალო გავითი

არჩილ ჯორჯაძის თხზ.

მე-III წ. „ნაზრევი“

გვ. 65 კაპ.

პროვინციის აგრესიის ვიზიონი, რაც შეიძლება მალე გამოგზავნონ საკუთარ წინააღმდეგეებს და მიღებული ფული, რომ წიგნები გავუზღვიანთ დასაბრუნებლად ხელის მოშორებისათვის.

მიიღება ხალის მოხარა გმოდდ I მატომგარამდ არჩილ ჯორჯაძის თხზულებათა 80-4 წიგნად

„წერილები „ცნობის-ფურცელ-მოამბიდან“ 1901-2 წ.“

ფასი ხელის-მომწერთათვის 35 კაპ.

საბუღალტრო კერძო. სწორედ სული ეყლი მოუვიდათ ღარიბ მცხოვრებლებს.

სოხუმი

სექტემბერს, დილის 11 საათზე, როსის საზოგადოების გემით „ეკიბაზი“ სოხუმის ეპისკოპოსი დიმიტრი ირახანა გაემგზავრა, სადაც ის გადაიყვანეს, ნავთსადგურში ეპისკოპოსის გასაცლებლად შეიკრიბნენ ადმინისტრაციის წარმომადგენელი და სამღაღლოება.

ბიბლიოთეკა

ქიათურაში საქალაქო სასწავლებელში მასწავლებლად დაინიშნა, ხარკოვის ფილოლოგიური ფაკულტეტის დირექტორი დანიელ ქინქლაძე. ქიათურის სამოქალაქო სკოლას მრავალი მთხოველი მიაწყდა. ბევრი ბავშვი სკოლის გარედ რჩებოდა. მშობლებმა საბჭოს თხოვნით მიმართეს, რომ მესამე კლასის პარალელური განყოფილება გაეხსნათ. საბჭომ დირექტორს წინაშე ამის თაობაზე შეამდგომლობა აღძრა.

შავი ქვის მრეწველთა საბჭოს ნებართვა მოუვიდა ზედაგანში პირველდაწყებითი სკოლა გახსნას.

სხვა და სხვა ამბები

კამბარაში

როგორც ვახუშტი ვაძაგვეტყვით, სახელმწიფო სათათბიროს ზოგერთ წევრებში გადასწყდა დასავლეთ გუბერნიებში ერობის შემოდგომი კანონ-პროექტი, რომელიც ძირითადად კანონებს 87 მუხლის ძალით შემოიღეს, განუხილველად დასტავონ. პეტერბურგის უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭომ სახალხო განათლების მინისტრს სთხოვა, პროფესორ პერგამენტი პეტერბურგის უნივერსიტეტში დასტავოს.

წვერ-ულდაში, სახის ყოველი ნაკვეთი, თვით ყბის ზემოდ საფეთქელთან დანაკვეთილი კანიკ კი არა დააკვეთილი, თუ ღმერთი გვამთ, მისი პერანგიც კი იცინის, ქული, ხაყელი... უტყვით ამ ტიპებს, უყურებთ და გიოწყდებით, რომ უბრალო ქაღალდსა და ნახშირას ნაცვლად მართლა ცოცხალ ხალხს ჰხედავთ!

თი კიდევ სოფლები ბიკი, პირ ტივლა, უღვაშები ვახუშტულზე თავმამოყვარდ ქარკვეტას გონგლასავით რომ ამწვანებია, ისეთი ცოცხლი იყურება, ისეთის გაბრწყინებული თვალებით, რომ ნახატი თვე შეუყვარდება ადამიანს.

მაგრამ მომკინჩრთა გვერდით თვალს გადაავლებთ სხვა გვარ ტიპსაც—თუშს. აქ კი უნებურად უნდა სიცილი შეიკავოთ. წარბშეკმუხნილი, არწივისებური თვალ-წარბით, სასტიკის მეტყველებით თქვენ უნებურად გაფიქრებინებთ, რომ მთავარ კიდევ არ შემოაღვრია ბუმბუკაზობა, მთავარ ჰუაეს კვლად არწივები, რომლებთანაც უბრალო გამომხმარებელი კი ასე აღვივალდ შეუძლებელია. მის თვალთა ბჭკრილობა, შეკუმხნილი წარბებში თუ მოკაშუბულს არწივისებური ცხვირში ისეთი ძალა იხატება, ისეთი სიამაყე რომ ამწვარად გიდგებათ თვალწინ იღალატე გაშვებულ და უღლის არ მცნობი ადამიანი, რომელიც

უპირველესად ყოვლისა აღნიშნა ის მრავალი საჭიროებანი და მოთხოვნებიანი, რომელიც დაქმნაყოფილებას სხოულობენ სულ ახლო მომავალში. სახალხო განათლება, ინტენსიურ მეურნეობის შემოღება სოფელში, გაძლიერება ადგილობრივ თვითმმართველობათა კონებისა, დეცენტრალიზაცია სახელმწიფოებრივ მეურნეობისა, აღმწიფოება ფლოტის, მოწყობა სახელმწიფოს დაცვისა, გაუმჯობესება წვიროდ მოხელეთა მდგომარეობისა. გაუმჯობესება მუშათა ცხოვრებისა, ყველა ეს მოთხოვნებიანი თხოვლობს დაქმნაყოფილებას სულ ახლო მომავალში. ეკონომიურ კეთილდღეობის მხრით რუსეთს კულტურულ სახელმწიფოთა შორის უკანასკნელი ადგილი უჭირავს, და სახელმწიფოც ვალდებული ხდება ამ გარემოებას ჯეროვანი ყურადღება მიუქცოს. მიუხედავად ამისა სახელმწიფო ყველა ამ მოთხოვნებიანებს მიანიჭებდა აკმაყოფილებას. მართალია, რუსეთის მიუხედავად, შედარებით სხვებთან, დღეისა, მაგრამ იგი მიანიჭებდა მოთხოვნილებებს ვერ აკმაყოფილებს, რადგანაც თვით მეურნეობის წარმოება წესიერად ვერ არის მოწყობილი. ამის დასამტკიცებლად ლექტორმა მიმართა ცნობები ცხენების მოშენების ისტორიიდან, ამერიკის წარმოებიდან, დასურათაბატარის გზების მდგომარეობა, ტყეების სამმართველოს მოქმედება და სხვ. აღმოჩნდა, რომ ყველა ამ დარგებში გამოყვებულია გასაოცარი უწყობა, რაც ბევრს დარც მუერნიების, სან, რკინის გზების, ზინისთვის საზარლოდ ჰხდის. სხვა კულტურულ სახელმწიფოებში რკინის გზები შემოსავლის დაუმრეტელ წყაროდა გადაქცეულია, რუსეთში კი ხაზინა წლითაწლომით აუარებელ ფულს აყრის და ავსებს დეფიციტს. ამის შემდეგ ლექტორი გადავიდა გადასახადებზე, რომელთა სისტემატიურ გადიდებითაც სახელმწიფოს სურს დაქმნაყოფილობის უსაქროესი მოთხოვნილებანი. აღმოჩნდა, რომ ვერც პირდაპირი და ვერც არა პირდაპირი გადასახადი ვერ დაიხსნის რუსეთის ფინანსებს კრიტიკულ მდგომარეობიდან. ბევრი დიდ იმედებს ამყარებს შემოსავლის კვალობარულ სახელმწიფოთა შორის უკანასკნელი ადგილი უჭირავს, და სახელმწიფოც ვალდებული ხდება ამ გარემოებას ჯეროვანი ყურადღება მიუქცოს. მიუხედავად ამისა სახელმწიფო ყველა ამ მოთხოვნებიანებს მიანიჭებდა აკმაყოფილებას. მართალია, რუსეთის მიუხედავად, შედარებით სხვებთან, დღეისა, მაგრამ იგი მიანიჭებდა მოთხოვნილებებს ვერ აკმაყოფილებს, რადგანაც თვით მეურნეობის წარმოება წესიერად ვერ არის მოწყობილი. ამის დასამტკიცებლად ლექტორმა მიმართა ცნობები ცხენების მოშენების ისტორიიდან, ამერიკის წარმოებიდან, დასურათაბატარის გზების მდგომარეობა, ტყეების სამმართველოს მოქმედება და სხვ. აღმოჩნდა, რომ ყველა ამ დარგებში გამოყვებულია გასაოცარი უწყობა, რაც ბევრს დარც მუერნიების, სან, რკინის გზების, ზინისთვის საზარლოდ ჰხდის. სხვა კულტურულ სახელმწიფოებში რკინის გზები შემოსავლის დაუმრეტელ წყაროდა გადაქცეულია, რუსეთში კი ხაზინა წლითაწლომით აუარებელ ფულს აყრის და ავსებს დეფიციტს. ამის შემდეგ ლექტორი გადავიდა გადასახადებზე, რომელთა სისტემატიურ გადიდებითაც სახელმწიფოს სურს დაქმნაყოფილობის უსაქროესი მოთხოვნილებანი. აღმოჩნდა, რომ ვერც პირდაპირი და ვერც არა პირდაპირი გადასახადი ვერ დაიხსნის რუსეთის ფინანსებს კრიტიკულ მდგომარეობიდან. ბევრი დიდ იმედებს ამყარებს შემოსავლის კვალობარულ სახელმწიფოთა შორის უკანასკნელი ადგილი უჭირავს, და სახელმწიფოც ვალდებული ხდება ამ გარემოებას ჯეროვანი ყურადღება მიუქცოს.

სტოლიზინის მოკვლას გავით

ირწმუნებთან, რომ სტოლიზინი წაწლავების ანთებით გარდაიცვალა. ამბობენ, ტყვია მოწამლული იყო. სატახტო ვახუშტებმა სტოლიზინის გარდაცვალების გამო ნეკროლოგები დასტამბეს. „ნოვოე ვრემია“, რომელიც სამგლოვიარო არწივით გამოვიდა, იწვევს მკაცრ რკინის ძალს ტერორისაგან დასაცვაოდ. მის წერილში ვახუშტებმა პრინციპი „თვალის თვალისა წილ და კბილი კბილისა წილ“. რეჩი“ მთქვამს, ტყვია, რომელმაც სტოლიზინი მოკლა, არსებულ სისტემის სიღრმისადაც გამოვარდა, და საჭიროა ჩვენი წინააღმდეგობით სისტემით შეიცვალოს.

იმ საბუთის ქაღალდითა დასაცვად, რომელიც სტოლიზინის სახელმწიფოეღაგინის კუნძულზე იწახება, დადებს ბჭობებს „მლოცველი ებრაველი“, № 67. ძველი, ფანტიკური გატაცებით მოხუცი ებრაველი ზს და წარბებ შეკრული ჩაშტრებია საღმრთო წერილს. უყურებთ ამ მორწმუნე ებრაველს და მისი სახის ყოველს ნაკვეთი კითხვობით სასაგებებს, უღარესისადმი უმტკიცეს რწმენას. ეს სურათი იმდენათ დასაბუღებელია, რომ ბევრმა იგი დახელოვნებურ მხატვრის ნაწარმოების ასლად იცნო და ურწმუნო თომანი ძლივს დარწმუნდნენ, რომ სანაქებო ხელოვნება ისევე დაღუძის ქართველსაც, როგორც უტბოს, ჩვენზე წინ წარსულ ეროვნებათა შვილს. ამან ერთ მხრით კიდევ კოტე ქავთარაძეს ზედმეტი ღირსება შესძლენა.

ორიგინალ ვარდა ოთხმა კიდევ ზედ მეტად შეუყვითეს ეს სურათი. კარგად კიდევ ფერებით ნახატი „მეტივენი“ № 6, 27, ერთი და იგივე ტიპი სხვა და სხვა დროს. აგრადევე ხელოვნურად არის გამოყვანილი „ქვის მთლელი“, № 5. რომელიც თუთუნის ამოღებს და წერაქვით ხელში ერთს წუთს ისევენს.

დასასრულს არ შემიძლიან მითხვების ყურადღება არ მივაყურო კუთხეში მოღებრტზე მდგომ სურათს, რომელიც გვიხატავს კუბოში მდებარე განსვენებულ დ. ზ. სარაჯიშვილს. მხკოვანი ქველ-მოშქენი

იმდენად კარგად არის გამოყვანილი, რომ ასექშიანია ადამიანს, ეს-ეს არის ეხლა ჩაუწყვნიბათაო. სანთლისა უუქი ლეგლივით მისწოლიან მის მძინარე, მშვიდი სახეს და უნებურს ერუანტელს იწვევს რაღაცა იღუმლის მეტყველებით...

აქ შეიძლება კიდევ ბევრი რომ სურათები ჩამოვყვთავალი, მაგრამ წერილი ისედაც გავიგვრებლდებო. ვტყვევით მხოლოდ, რომ კოტე ქავთარაძემ თავისი ნიჭი, თვისი უნარი ამწვარად დაუმტკიცა ჩვენს საზოგადოებას. დავგანახვა ისიც, თუ რა ნაირად შეუძლიან ადამიანს, ორმაგ აღმფრენით მოიკცეს ძალა, როდესაც ჰხედავს, რომ საზოგადოება აყვას მასს და მართლაც, როდესაც ჩაურჩული ძიხლოდა გადაიქცა კოტეს შესახებ, როდესაც მან მწახელოთა რიცხვი გაიმრავლა, წარმოიადგინეთ, თითქმის ერთი ვერის განმავლობაში იმდენი ქართული ტიპები შექმნა და ერთთავობიანებზე უკეთესი (და განაგრძობს კიდევ ზედმეტი ნახატების ზიდვას), რაც მის მიერ „შვიდ-რვა წელიწადში არ გამოკეთებია. საზოგადოებამ იცნო იგი! უკვე სამოცამედე ნახატი გაიკიდა (არ ვინგარწობთ დანაკვეთებს), მის აღმფრენას ამ მხრით შეუწყეს ხელი და ჩვენც გვწამს, რომ კოტე, რომელიც წინკინისთვის დამოყვას ამ ნახატების ფასით გაემგზავრა პარისს, დაგვიბრუნდება ათეცად ხელოვანი და ნაყოფიერი მხატვარი. ვუსურვებთ მუდამ წინსვლას და გამარჯვებას.

საბოლოოდ ირკვევა, რომ მომავალ თავდაზნაურთა არჩევნები წინამძღოლის ადგილზე კენჭს იყრიან მარშალ და ნამყოფნი თ. დ. სეიფიან და ვაითი ძე და სეიფიან გიორგის ძე წერეთლები და თ დი დავით ოტის ძე ნიკორაძე. ამით გარდა ასახელებენ კიდევ თ. დ. ვ. წერეთელს, რომელმაც 2-3 წელიწადია კურსი დასარულა უმაღლეს სასწავლებელში.

ენკენისთვის ქალაქის საბჭოს ხელახლა არ შესდგა, რადგან ქალაქის მოურავი სამეგრელოს არის წასული და გამგეობის წევრი ბანი. კ. შაქრაძე წინააღმდეგობას გააჩვენა ვერ დაესწრო.

ქართულს გიმნაზიაში ნამდვილო ქარსიტეს ტირილია. მისწავლებებს მოსთხოვეს სწავლის ფულის ნაწილის შემოტანა, უამისოდ სწავლის ნება არ ეძლევათ. ბევრა სკოლის განყოფილების შეტანას ვერ ახერხებს და ამის გამო გიმნაზიის ადმინისტრაციის დიდ გაჭირვებაში ჩაყარა. ფულის გადაუხდენველობა შეუძლებელია, რადგან უამისოდ გიმნაზიის აკსებობას საფრთხე მოეწივს, ხოლო შეუძლებელი მოსწავლენი ამისთანა პირობებში იძულებულნი გახდებიან სწავლას თავი დაანებონ.

ქუთაისში ზახუბულსებური ხიცხები დაიჭირა სოფლად კვლავ იმდენი მიეცათ, სიმინდი შემოვო. ყურძენი უკვე მოდის ქუთაისში, როგორც ისმის, მოსავალი საშუალოა.

ქართული წარმოდგენების სეზონი დაიწყო 14 ენკენისთვის. როსი და ფსიხის წარმოდგენით. დსი უკვე შესდგამია და მეცადინობს, იგი მარშალდელთან შედარებით უფრო სრულია ძალებით და, ეჭვი არ არის, ქუთაისის საზოგადოება ჩვეულებრივ სიფიზლეს გამოიჩინეს ეროვნული ხელოვნების განვითარების საქმეში.

ავიგისტოს შესდგა ხახალა უნივერსიტეტის გამგეობის პირველი კრება. პირველი ლექცია კვირას, 18 სექტემბერს, იქნება. ლექტორები: ა. გარსევანიშვილი და გ. გიორგაძე. შემდეგ კრებამ გაიხიზნა მუხიანის საკვირაო სკოლის მასწავლებელთა შეამდგომლობა დახმარების შესახებ და ხონელთა წინადადება სახალხო უნივერსიტეტის განყოფილების გახსნის თაობაზე. ამას გარდა მან სასურველად სწო ლექციების მოწყობა ახალს სინგლტოგრაფის შენობაში გადაიტანოს, რომელიც ახლა შენდება და მალე დასაბურვდება.

ახალციხე

მეორე სათათბიროს დებუტატი ბანი ლომთათიძე, 26 აგვისტოს ტფლისის საპატიმროში გადაიყვანეს.

რამბაში საშინლად გახშირდა წვირომანი ქურდობა. დიდ ქურდობას რო ველარ ახერხებენ, მეზობლობაში ბევრი რამ იკარგება. საქათმეებში ქათმებს არ აყენებენ და

ეროვნულ მუზეუმში ერთს საუკეთესო ადგილთაგანს დაიკავს.

მაგრამ დავუვეთ ქვეით. ჰხედავთ, ამ მეორე სეკსის—„ბატები“, № 2. სოფლები გოგო მოერკვება ბატები გუნდს. უყურეთ, უყურეთ პირველი რა რიგ მუყელელობს, უნებურად სიცილი აგიტყდებით, სჩანს, რომ გოგოს მისთვის კარგა უთავაზებია ზურგში ფიხის ღერი და ყვილო-ფართხალით ახლა ყველაზე წინ მოქცეულია და თან ცალი თვალით გოგოს არ ამოიჩინებს თვალს.

აქვე, ამ ნახატი დაბლა თქვენს ხედავთ „ეკლდულტებს“, № 46, **) შემდეგ „ქასასს***), მაგრამ რომელ ერთს ჩამოსთვის ადამიანი ადამიანმა თვითონ უნდა ნახოს თავისი თვალით, რომ მართლა მხატვრის ძალა დაინახოს.

განსაკუთრებით ყურადღებას იპყრობენ ნაკონალური ტიპები. თვენ აქა ნახატი ჩვენი ქვეყნის ყველა ტიპებს. მხანველით ერთი თვალის გადავლებითვე შეგინახავს, რომ მხატვარი სიკოცხლის მოტრფიალეთ უფრო დაქატიკეთებს თავს. შეხედეთ, რომელსაც ვსურთ, ყველანი ილიმბიან, იციონან. აგერ, მაგალითად, აი ეს კინტო. ისე ემშაქვრად იხედება, ისეთის მეტყველებით, რომ მსმის თითქმის ყოველისფერი იციონის. იციონის თვალები, იციონის

*) იმ. ახაზ. ვახ. დაბატება № ***) იმ. ახაზ. ვახ. დაბატება №

ლოთ გვესმებათ გული, რომ ჯერ კიდევ დარჩენილი იყო ქვეყანა, სადაც გარყვნილ ცივილიზაციას არ შეუძლებია თავისი მოშახმული მხოლოდ ლამპარით. მშვიდად, არა თვალთმაქცურად გამოიზიარალი, ოდნავის მორცხვი ღიმილის ანარკელით, ტვერად დაყრილი ნაწინავეებით თქვენს წინ სდგას ქალი, რომელიც მხოლოდ ქალწულთა ქვეყანაში თუ შეიძლება რო ვიპოვოთ! არა, გაბრიელ დანუციომ ერთხელ ეგრობა შესდრა თვისი მოთხრობით „ტოტო“, (გამოქვეყნებულია პირველად „Perra Vergine“-ში თუ არა ვცდები 1882 წ. ამავე სათაურით გამოვიდა მთელი ტომი მისი პატარა მოთხრობებისა, რომელიც ერთს ენობით არის ნაწერები), მხოლოდ იმტომ, რომ მუნჯი ტოტო უტები ქვეყნის შვილია, უმწიველო კალთებში აღზრდილი, რომელიც თავისებურად აჯილდოვებს სადა, მაგრამ ძლიერ ბუნებით, თუშის ქალიც ასეთ ძლიერს მოამბეულებას მოახდენს და მის მომავალზე შემდეგ უფრო ასტუხენ ხმაურობას, ვიდრე დღეს ოდონდ თუშის ქალი ჯერ კიდევ არ შეიძლება ჩაითვალოს დასრულებულად. როგორც თვით მხატვრისგან ვაგვგე, იგი აპირებს ამ სურათის ფერადებით განმეორებას. თუ ეს შესძლო, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ თუშის ქალი ჩვენს

